

MAALAHTI NYBY RIBÄCKBERGEN

Varhaismetallikautisen asuinpaikan? koekaivaus

Mirja Miettinen 1978

Maalahti, ent. Petolahti
Nyby
RIBÄCKSBERGEN, l. Flatbergen

m/2. 59010017

Varhaismetallikautisen asuinpaikan? koekaivaus
13.7.1978/Mirja Miettinen

Koordinaatit

pk 1242 08 NYBY
x = 696672,
y = 52746,
z = 27,5m

SKL 17(Petalax)

Sijaintikuvaus

Paikka sijaitsee Maalahden ja entisen Petolahden pitäjänrajan tuntumassa, Ribäckenin jokilaakson länsipuolella, nykyisen Maalahden kunnan eteläosassa. Metsäautotie, joka kulkee em pitäjänrajaan, päättyy n 1 km päähän luoteeseen paikalta. V 1993-94 on tietä jatkettu n 400 m kaakkoon ja siitä lounaaseen yli Rimossenin. Nykyisin metsäautotie on n 500 m päässä paikalta.

Laajalla, aukeaksi hakatulla kivikkoisella kankaalla, jonka kautta kuljettiin 1974-1975 Rimossbackenille, olivat paikalliset amatöörit huomanneet painanteita, jotka heidän mielestään muistuttivat Brännskogenin 1975-76 koekaivettua asuinpaikkaa/asumuspohjaa. Painanteet sijaitsevat Flatbergenin/Ribäcksbergenin eteläpuolella, kallioiden juurella. Maaston epätasaisuuden ja kivisyyden vuoksi painanteiden erottaminen kasvukauden aikana oli vaikeaa.

Saatuamme Brännskogenin jatkotutkimukset valmiiksi v 1978, päätettiin muutaman avustajan kanssa tehdä lopuksi pieni koekaivaus myös Ribäcksbergenillä. Käytettävissä oli yksi iltapäivä.

Vähäisen ajan ja sateen vuoksi voitiin kahteen selvimmin erottuvaan painanteeseen tehdä vain kapea koekaista. Tarkempi kartointus ja vaaitus oli myös jätettävä tekemättä sateen vuoksi. Painanteiden keskusta oli n 40-60 cm syvemmillä kuin reunoilla erottuva matala valli. Kiviä ei vallissa eikä keskustassa pinta-kerroksessa juurikaan ollut. Pohjoisemmassa painanteessa oli keskellä turpeen alla selvästi palaneita kiviä ja niiden alla hiiltä(ks kuvat). Koekaistaa enemmän ei kaivettu(kaivettu syvyys n 10-15 cm), mutta kaikesta päätellen kysymys oli suurehkosta kuoppaliedestä, jollaisia sittemmin on löydetty ja tutkitu muuallakin Pohjanmaalla, mm. Laihialla ja joista tehdyt 14 C-ajoitukset ovat antaneet iäksi esiroomalaisen rautakauden.

Eteläisemmässä painanteessa oli turpeen alla hietamoreenissa tummanruskea rikastumiskerros. Sen alaosassa oli selviä hiilie-siintymiä, joita ei voitane katsoa pelkästään maatumiksi tai metsäpalojen jäljiksi, vaan kysymyksessä lienevät ainakin osaksi myös ihmistoiminnan jäänteitä.

Mitään löytöjä ei tavattu; pääasiassa kovassa sateessa tehdyt koekaistat osoittivat kuitenkin, että painanteet ovat enemmän tai vähemmän ihmisen muovaamia; mahdollisesti kysymys on täälläkin pyyntiasumuksen pohjista ja isosta kuoppaliedestä. Ajoituk-sia ei ole ollut mahdollista teettää.

Paikan korkeutta ei ollut mahdollista koekaivauksen yhteydessä tarkentaa; peruskartan mukaan paikka sijaitsee 27,5 ja 30 m vä-lillä.

Rimossbackenin röykkiöalue sijaitsee n 1 km lounaaseen paikalta Rimosshalsenin länsipuolella. V 1982 löydettiin tarkastuskäyn-nillä koekaivauspaikan lounaispuolelta n 200-250 m päässä siitä 14 pientä, matalaa röykkiötä, samantyyppisiä, kuin Rimossbackenin röykkiöt. V 1974-1975 kaivausten aikana alueella kasvoi harvah-koa mäntymetsää. Sitten se oli hakattu aukeaksi ja maan pinta äestetty, jolloin röykkiöt olivat tulleet näkyville. Röykkiöt ovat Petolahden suojeukohdeluettelossa n:olla 19.

Kertomuksen liitteet:

peruskarttaote 1242 08
valokuvat neg 65211-65216

kertomus kirjoitettu puhtaaksi 2.1.1995

Mirja Miettinen

Maalahti, ent. Petolahti
 Nyby
 RIBÄCKSBERGEN, l. Flatbergen

m/ra 59010017

Varhaismetallikautisen asuinpaikan? koekaivaus
 13.7.1978/Mirja Miettinen

Koordinaatit

pk 1242 08 NYBY
 x = 696672,
 y = 52746,
 z = 27,5m

SKL 17 (Petalax)

Sijaintikuvaus

Paikka sijaitsee Maalahden ja entisen Petolahden pitäjänrajan tuntumassa, Ribäckenin jokilaakson länsipuolella, nykyisen Maalahden kunnan eteläosassa. Metsäautotie, joka kulkee em pitäjänrajaa, päättyy n 1 km päähän luoteeseen paikalta. V 1993-94 on tietä jatkettu n 400 m kaakkoon ja siitä lounaaseen yli Rimossenin. Nykyisin metsäautotie on n 500 m päässä paikalta. Laajalla, aukeaksi hakatulla kivikkoisella kankaalla, jonka kautta kuljettiin 1974-1975 Rimossbackenille, olivat paikalliset amatöörit huomanneet painanteita, jotka heidän mielestään muistuttivat Brännskogenin 1975-76 koekaivettua asuinpaikkaa/asumuksen pohjaa. Painanteet sijaitsevat Flatbergenin/Ribäcksbergenin eteläpuolella, kallioiden juurella. Maaston epätasaisuuden ja kivisyyden vuoksi painanteiden erottaminen kasvukauden aikana oli vaikeaa.

Saatuamme Brännskogenin jatkotutkimukset valmiiksi v 1978, päätettiin muutaman avustajan kanssa tehdä lopuksi pieni koekaivaus myös Ribäcksbergenillä. Käytettävissä oli yksi iltapäivä.

Vähäisen ajan ja sateen vuoksi voitiin kahteen selvimmin erottuvaan painanteeseen tehdä vain kapea koekaista. Tarkempi kartointus ja vaaitus oli myös jätettävä tekemättä sateen vuoksi. Painanteiden keskusta oli n 40-60 cm syvemmällä kuin reunoilla erottuva matala valli. Kiviä ei vallissa eikä keskustassa pinta-kerroksessa juurikaan ollut. Pohjoisemmassa painanteessa oli keskellä turpeen alla selvästi palaneita kiviä ja niiden alla hiiltä (ks kuvat). Koekaistaa enemmän ei kaivettu (kaivettu syvyys n 10-15 cm), mutta kaikesta päätellen kysymys oli suurehkoista kuoppaliedestä, jollaisia sittemmin on löydetty ja tutkitu muuallakin Pohjanmaalla, mm. Laihialla ja joista tehdyt 14 C-ajoitukset ovat antaneet iäksi esiroomalaisen rautakauden.

Eteläisemmässä painanteessa oli turpeen alla hietamoreenissa tummanruskea rikastumiskerros. Sen alaosassa oli selviä hiilie-siintymiä, joita ei voitane katsoa pelkästään maatumiksi tai metsäpalojen jäljiksi, vaan kysymyksessä lienevät ainakin osaksi myös ihmistoiminnan jäänteitä.

Mitään löytöjä ei tavattu; pääasiassa kovassa sateessa tehdyt koekaistat osoittivat kuitenkin, että painanteet ovat enemmän tai vähemmän ihmisen muovaamia; mahdollisesti kysymys on täälläkin pyyntiasumuksen pohjista ja isosta kuoppaliedestä. Ajoituk-sia ei ole ollut mahdollista teettää.

Paikan korkeutta ei ollut mahdollista koekaivauksen yhteydessä tarkentaa; peruskartan mukaan paikka sijaitsee 27,5 ja 30 m vä-lillä.

Rimossbackenin röykkiöalue sijaitsee n 1 km lounaaseen paikalta Rimosshalsenin länsipuolella. V 1982 löydettiin tarkastuskäyn-nillä koekaivauspaikan lounaispuolelta n 200-250 m päässä siitä 14 pientä, matalaa röykkiötä, samantyyppisiä, kuin Rimossbackenin röykkiöt. V 1974-1975 kaivausten aikana alueella kasvoi harvah-koa mäntymetsää. Sitten se oli hakattu aukeaksi ja maan pinta äestetty, jolloin röykkiöt olivat tulleet näkyville. Röykkiöt ovat Petolahden suojeukohdeluettelossa n:olla 19.

Kertomuksen liitteet:

peruskarttaote 1242 08
valokuvat neg 65211-65216

kertomus kirjoitettu puhtaaksi 2.1.1995

Mirja Miettinen

PK 1242 OF NYBY

2 09

20

21

22

-6970

-6969

-6968

RIBACKSBERGEN

(17)

-6967

-6966

~~6521~~ 65211

MAALAHKI, ENI.
PETOKAHTI
NYBY,
(FRATBERGET) SGL (17)
RISÄCKSBERGEN
KOCK. 1978
M. NIETINEN

S: STA

~~6521~~ 65212

PROJENPI
~~RAISKA~~
KOEVAISTA

WSW: STA

~~6522~~ 65213

NW: STA
~~WSW: STA~~

M. Niemi - 78

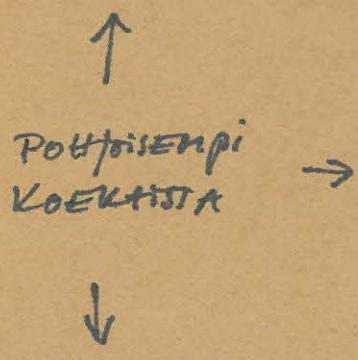
~~65214~~ 65214

MAAKATTI, ENI. PETOKHTI
4484
(FLATBERGET) RIBÄCKSDERGEN
KOEK. 1978
H. KUETIMEN SW (17)

YLEISKUVA

~~65215~~ 65215

↑ KIVEYS KESKELLÄ PÄINÄVUETTA ↓

65216

H. Kuetti - 78